

САОПШТЕЊЕ

Обавезни сте да приликом дозвољених радњи, у свом производу или апликацији наведете извор података.

ГОДИНА VIII

САРАЈЕВО, 26.11.2021.

БРОЈ 3

ПОСЛОВНЕ СТАТИСТИКЕ

ИНДЕКСИ ПРОМЕТА ДИСТРИБУТИВНЕ ТРГОВИНЕ У БИХ, III КВАРТАЛ 2020.

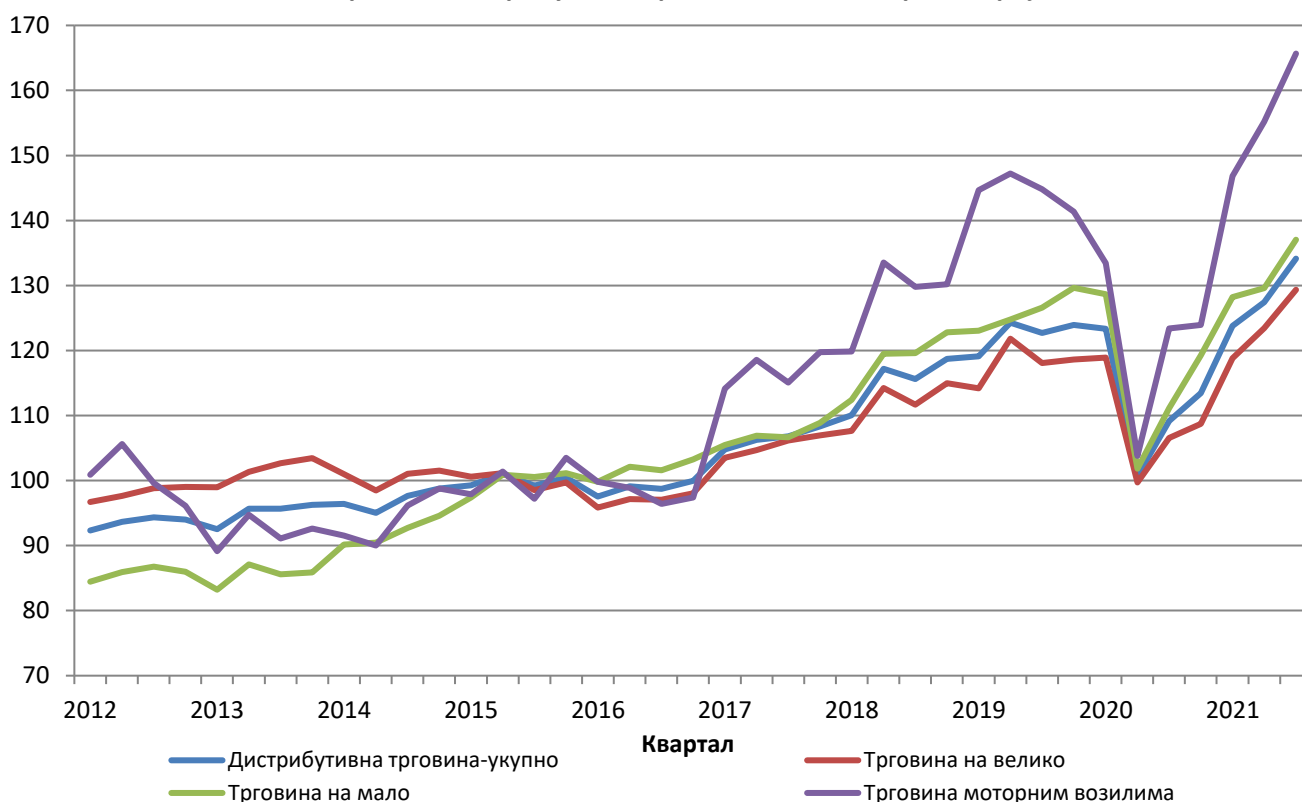
Укупан десезонирани промет дистрибутивне трговине у трећем кварталу 2021. године у БиХ остварио је раст у износу од 5,3% у односу на други квартал 2021. године. Раст промета остварен је у трговини на велико и мало моторним возилима и мотоциклима у износу од 6,7%, трговини на велико у износу од 4,8% и трговини на мало у износу од 5,8%.

Највећи раст промета остварен је у дјелатности трговина мотоциклима, дијеловима и прибором за мотоцикле те одржавање и поправка мотоцикала у износу од 24,4%, док је пад промета забиљежен у дјелатности трговина на велико машинама, опремом и прибором у износу од 1,1%.

Индекс промета дистрибутивне трговине у БиХ у трећем кварталу 2021. године остварио је раст од 34,1% у односу на базу (2015) годину. Раст индекса промета остварен је у трговини на велико и мало моторним возилима и мотоциклима за 65,7%, трговини на мало 37,0%, те у трговини на велико 29,3% у односу на базу (2015) годину.

Дати подаци су десезонирани.

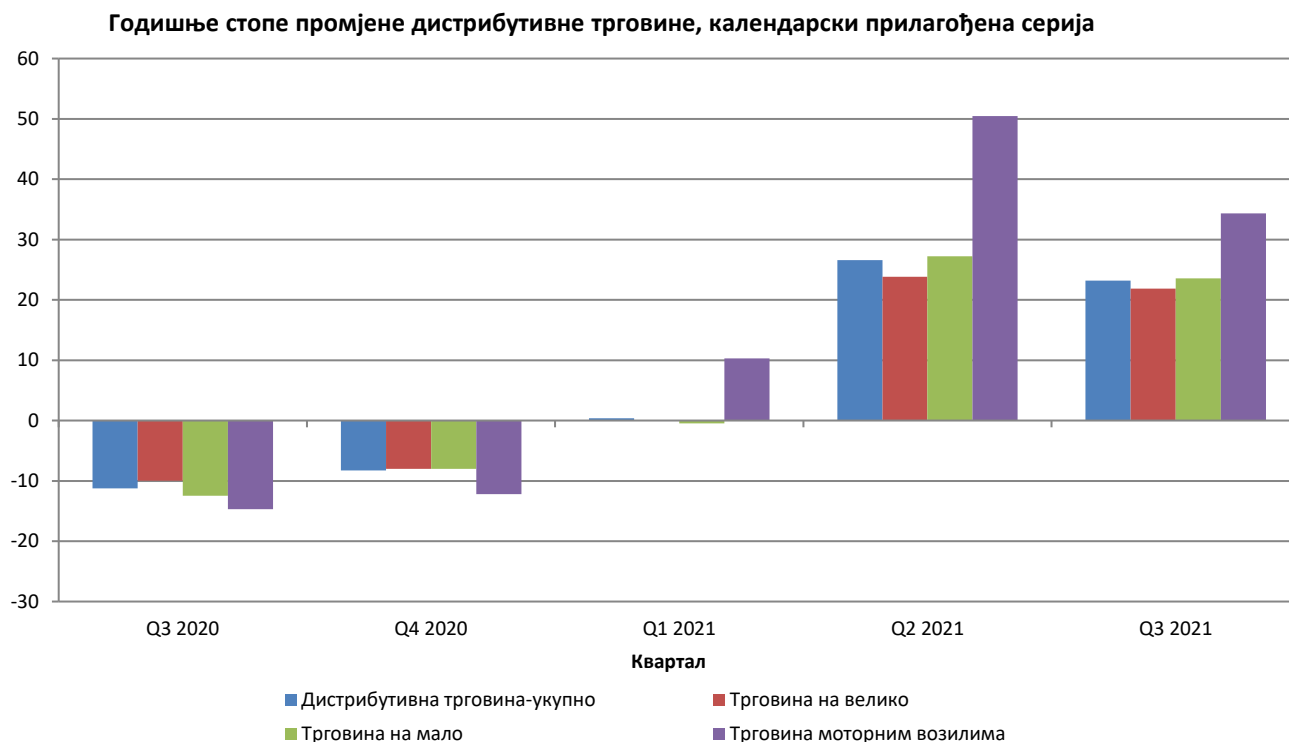
Индекси промета дистрибутивне трговине, десезонирана серија БиХ, 2015=100

Укупан промет дистрибутивне трговине у БиХ, календарски прилагођен, у трећем кварталу 2021. године остварио је раст у износу од 23,2% у односу на исти квартал претходне године. Раст промета остварен је у трговини на велико и мало моторним возилима и мотоциклима од 34,4%, трговини на велико од 21,9% и трговини на мало у износу од 23,6%.

Највећи раст промета остварен је у дјелатности трговина мотоциклима, дијеловима и прибором за мотоцикле те одржавање и поправак мотоцикала у износу од 145,2%, док је пад промета забиљежен у дјелатности трговина на велико информационо-комуникационом опремом у износу од 3,1%.

Дати подаци су календарски прилагођени.

У структури оствареног промета укупне трговине (изворни, неприлагођени подаци) у трећем кварталу 2021. године највеће учешће остварено је у трговини на велико (54,9%), потом слиједе трговина на мало (39,0%), те трговина и одржавање моторних возила и мотоцикала (6,1%).

Табела 1: Основни номинални показатељи промета дистрибутивне трговине у БиХ

Назив дјелатности - КД БиХ 2010	сезонски прилагођени подаци				календарски прилагођени подаци		
	III 2021	II 2021	III 2021	III 2021	III 2021	II 2021	I 2021
	II 2021	I 2021	ø2020	ø2015	III 2020	II 2020	I 2020
Дистрибутивна трговина -укупно	5,3	2,9	20,1	34,1	23,2	26,6	0,4
Трговина на велико и мало моторним возилима и мотоциклима	6,7	5,7	36,8	65,7	34,4	50,5	10,3
Трговина на велико	4,8	3,9	19,2	29,3	21,9	23,8	-0,1
Трговина на мало	5,8	1,1	18,9	37,0	23,6	27,2	-0,4

*подаци за претходни период су ревидирани

Табела 2: Кварталне стопе промјене промета дистрибутивне трговине израчунате из номиналних индекса

Шифра КД БиХ 2010	Назив дјелатности - КД БиХ 2010	$\frac{III\ 2020}{II\ 2020}$	$\frac{IV\ 2020}{III\ 2020}$	$\frac{I\ 2021}{IV\ 2020}$	$\frac{II\ 2021}{I\ 2021}$	$\frac{III\ 2021}{II\ 2021}$
G	Трговина на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала	8,4	3,9	9,1	2,9	5,3
45	Трговина на велико и мало моторним возилима и мотоциклима, поправка моторних возила и мотоцикала	18,9	0,4	18,5	5,7	6,7
45.1	Трговина моторним возилима	28,3	-0,4	20,1	7,3	3,2
45.2	Одржавање и поправка моторних возила	23,5	-1,0	1,3	11,5	11,4
45.3	Трговина дијеловима и прибором за моторна возила	7,3	1,6	19,6	2,3	10,6
45.4	Трговина мотоциклима, дијеловима и прибором за мотоцикле те одржавање и поправка мотоцикала	42,1	23,1	19,4	30,8	24,4
46	Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	6,9	2,0	9,3	3,9	4,8
46.1	Трговина на велико уз наканду или на основу уговора	16,1	-1,3	26,6	-5,8	3,1
46.2	Трговина на велико пољопривредним сировинама и живим животињама	-0,2	6,2	2,8	0,8	5,6
46.3	Трговина на велико храном, пићем и дуванским производима	5,8	-1,9	7,3	3,3	9,3
46.4	Трговина на велико производима за домаћинство	9,0	6,1	0,2	8,0	2,1
46.5	Трговина на велико информационо-комуникационом опремом	6,5	0,3	-4,9	0,3	0,4
46.6	Трговина на велико машинама, опремом и прибором	9,0	4,9	2,8	-3,3	-1,1
46.7	Остала специјализована трговина на велико	6,2	3,7	16,8	5,0	4,9
46.9	Неспецијализирана трговина на велико	7,4	-0,4	9,1	2,6	3,0
47	Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	9,2	7,3	7,5	1,1	5,8
47.3	Трговина на мало моторним горивима у специјализованим продавницама	11,0	8,2	19,1	4,3	9,2
47-47.3	Трговина на мало осим трговине моторним горивима у специјализованим продавницама	8,7	7,1	4,3	0,0	4,6

* десезонирани подаци

*подаци за претходни период су ревидирани

Табела 3: Годишње стопе промјене промета дистрибутивне трговине израчунате из номиналних индекса

Шифра КД БиХ 2010	Назив дјелатности - КД БиХ 2010	<u>IV 2020</u> IV 2019	<u>I 2021</u> I 2020	<u>II 2021</u> II 2020	<u>III 2021</u> III 2020	<u>I-III 2021</u> I-III 2020
G	Трговина на велико и мало, поправак моторних возила и мотоцикала	-8,3	0,4	26,6	23,2	16,8
45	Трговина на велико и мало моторним возилима и мотоциклима, поправак моторних возила и мотоцикала	-12,2	10,3	50,5	34,4	31,2
45.1	Трговина моторним возилима	-14,2	13,4	64,6	32,5	35,5
45.2	Одржавање и поправак моторних возила	-14,6	-11,1	37,6	25,2	16,8
45.3	Трговина дијеловима и прибором за моторна возила	-9,9	9,4	33,4	37,5	27,2
45.4	Трговина мотоциклима, дијеловима и прибором за мотоцикле те одржавање и поправак мотоцикала	105,0	99,8	168,2	145,2	142,5
46	Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	-8,0	-0,1	23,8	21,9	15,3
46.1	Трговина на велико уз наканду или на основу уговора	-6,2	22,5	36,6	21,4	26,6
46.2	Трговина на велико пољопривредним сировинама и живим животињама	20,8	12,5	5,1	21,4	12,8
46.3	Трговина на велико храном, пићем и дуванским производима	-7,7	-5,6	15,0	18,8	9,9
46.4	Трговина на велико производима за домаћинство	4,7	-0,6	25,4	17,6	13,5
46.5	Трговина на велико информационо-комуникационом опремом	10,7	3,1	1,3	-3,1	0,2
46.6	Трговина на велико машинама, опремом и прибором	-16,0	3,5	13,2	2,8	6,3
46.7	Остала специјализована трговина на велико	-15,3	2,0	35,1	33,5	23,7
46.9	Неспецијализирана трговина на велико	-9,8	-2,0	19,6	14,9	10,8
47	Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	-8,0	-0,4	27,2	23,6	16,7
47.3	Трговина на мало моторним горивима у специјализованим продавницама	-22,8	0,7	49,1	46,8	31,6
47-47.3	Трговина на мало осим трговине моторним горивима у специјализованим продавницама	-2,7	-0,8	21,3	16,9	12,5

календарски прилагођени подаци

*подаци за претходни период су ревидирани

Табела 4: Квартална серија номиналних индекса промета дистрибутивне трговине, 2015=100

Шифра КД БиХ 2010	Назив дјелатности - КД БиХ 2010	2020		2021		
		III	IV	I	II	III
G	Трговина на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала	109,2	113,5	123,8	127,4	134,1
45	Трговина на велико и мало моторним возилима и мотоциклима, поправка моторних возила и мотоцикала	123,4	123,9	146,8	155,2	165,7
45.1	Трговина моторним возилима	135,2	134,7	161,8	173,6	179,2
45.2	Одржавање и поправка моторних возила	113,7	112,5	114,1	127,2	141,8
45.3	Трговина дијеловима и прибором за моторна возила	111,6	113,4	135,6	138,8	153,5
45.4	Трговина мотоциклима, дијеловима и прибором за мотоцикле те одржавање и поправка мотоцикала	203,9	251,0	299,8	392,0	487,6
46	Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	106,6	108,7	118,8	123,5	129,3
46.1	Трговина на велико уз наканду или на основу уговора	90,1	88,9	112,6	106,1	109,4
46.2	Трговина на велико пољопривредним сировинама и живим животињама	124,2	131,8	135,5	136,6	144,2
46.3	Трговина на велико храном, пићем и дуванским производима	102,2	100,3	107,6	111,2	121,5
46.4	Трговина на велико производима за домаћинство	119,3	126,6	126,8	137,0	139,9
46.5	Трговина на велико информационо-комуникационом опремом	138,7	139,1	132,2	132,6	133,2
46.6	Трговина на велико машинама, опремом и прибором	168,0	176,2	181,1	175,1	173,1
46.7	Остала специјализована трговина на велико	103,0	106,9	124,8	131,0	137,5
46.9	Неспецијализирана трговина на велико	96,1	95,8	104,5	107,1	110,3
47	Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	111,1	119,3	128,2	129,6	137,0
47.3	Трговина на мало моторним горивима у специјализованим продавницама	94,4	102,1	121,6	126,8	138,6
47-47.3	Трговина на мало осим трговине моторним горивима у специјализованим продавницама	116,9	125,2	130,5	130,5	136,5

*десезонирани подаци

*подаци за претходни период су ревидирани

Табела 5: Номинални показатељи промета дистрибутивне трговине- изворна (неприлагођена) серија

Шифра КД БиХ 2010	Назив дјелатности - КД БиХ 2010	stope promjene			indeksi prometa 2015=100				
		III 2021	III	III 2021	III 2020	IV 2020	I 2021	II 2021	III 2021
		II 2021	2021	ø2020					
G	Трговина на велико и мало, поправка моторних возила и	13,9	23,2	31,3	118,4	117,7	107,4	128,1	145,8
45	Трговина на велико и мало моторним возилима и мотоциклима, поправка моторних	6,4	34,3	40,7	126,1	133,6	128,0	159,2	169,3
45.1	Трговина моторним возилима	-3,3	32,5	41,0	136,9	131,7	149,9	187,6	181,4
45.2	Одржавање и поправка моторних возила	21,2	25,2	37,4	120,9	125,3	92,2	124,8	151,3
45.3	Трговина дијеловима и прибором за моторна возила	19,0	37,5	39,3	114,3	137,2	110,0	132,0	157,1
45.4	Трговина мотоциклима, дијеловима и прибором за мотоцикле те одржавање и поправка мотоцикала	8,2	127,7	235,8	254,8	167,9	226,1	536,1	580,2
46	Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	13,3	21,9	29,7	115,0	113,5	103,7	123,6	140,1
46.1	Трговина на велико уз наканду или на основу уговора	10,0	21,4	40,3	100,8	92,8	90,6	111,3	122,4
46.2	Трговина на велико пољопривредним сировинама и живим животињама	5,8	21,4	16,9	118,9	119,1	142,0	136,5	144,4
46.3	Трговина на велико храном, пићем и дуванским производима	19,3	18,8	30,9	113,2	102,8	91,5	112,7	134,5
46.4	Трговина на велико производима за домаћинство	12,2	17,6	18,4	122,1	140,0	120,2	128,0	143,6
46.5	Трговина на велико информационо-комуникационом опремом	11,2	-3,1	-0,7	137,4	167,5	116,6	119,7	133,2
46.6	Трговина на велико машинама, опремом и прибором	3,4	2,8	5,6	173,7	202,3	152,8	172,6	178,6
46.7	Остала специјализована трговина на велико	12,8	33,5	43,2	114,1	107,8	105,5	135,0	152,3
46.9	Неспецијализована трговина на велико	11,0	14,9	22,7	103,5	99,8	93,0	107,2	118,9
47	Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	15,9	23,6	32,3	122,4	121,8	110,2	130,5	151,3
47.3	Трговина на мало моторним горивима у специјализованим продавницама	24,8	46,8	58,3	107,2	105,2	101,3	126,1	157,4
47-47.3	Трговина на мало осим трговине моторним горивима у специјализованим продавницама	13,0	16,9	24,8	127,7	127,6	113,2	132,0	149,2

*подаци за претходни период су ревидирани

Прилог: Извод из Класификације дјелатности КД БиХ 2010

Шифра КД БиХ 2010	Назив дјелатности - КД БиХ 2010
G	Трговина на велико и мало; поправак моторних возила и мотоцикала
45	Трговина на велико и мало моторним возилима и мотоциклима, поправак моторних возила и мотоцикала
45.1	Трговина моторним возилима
45.2	Одржавање и поправак моторних возила
45.3	Трговина дијеловима и прибором за моторна возила
45.4	Трговина мотоциклима, дијеловима и прибором за мотоцикле те одржавање и поправак мотоцикала
46	Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима
46.1	Трговина на велико уз накнаду или на основу уговора
46.2	Трговина на велико пољопривредним сировинама и живим животињама
46.3	Трговина на велико храном, пићем и дуванским производима
46.4	Трговина на велико производима за домаћинство
46.5	Трговина на велико информационо-комуникационом опремом
46.6	Трговина на велико машинама, опремом и прибором
46.7	Остала специјализирана трговина на велико
46.9	Неспецијализирана трговина на велико
47	Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима
47.1	Трговина на мало у неспецијализираним продавницама
47.2	Трговина на мало храном, пићима и дуванским производима у специјализованим продавницама
47.3	Трговина на мало моторним горивима у специјализованим продавницама
47.4	Трговина на мало информационо-комуникационом опремом у специјализованим продавницама
47.5	Трговина на мало осталом опремом за домаћинство у специјализованим продавницама
47.6	Трговина на мало производима за културу и рекреацију у специјализованим продавницама
47.7	Трговина на мало осталом робом у специјализованим продавницама
47.8	Трговина на мало на штандовима и тржницама
47.9	Трговина на мало изван продавница, штандова и тржница

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Циљ истраживања

Услугне статистике заузимају важно мјесто у националној економији и током посљедњих деценија све више добијају на значају. Разлог томе јесте чињеница да је велики број пословних субјекта регистрованих у услужним дјелатностима, посебно у дјелатностима трговине, те њихов промет има значајно учешће у укупно оствареном промету у земљи.

Статистика дистрибутивне трговине примарно има за циљ да пружи благовремене информације о промјени нивоа оствареног промета али и другим релевантним показатељима. Индекс промета дистрибутивне трговине један је од кључних показатеља економске активности земље који помаже органима државне управе и предузећима из приватног сектора у процесу доношења одлука. Примјењује се и за процјену резултата сектора трговине, потрошње становништва, као и при израчуна националних рачуна. Методологија истраживања дистрибутивне трговине је прописана Уредбом Вијећа (ЕЗ) бр. 1165/98 о краткорочним пословним статистикама из 1998. (Анекс Д) и њеним измјенама и допунама (у даљем тексту EU-STS регулатива) као и препорукама Евростата из ове статистичке области.

Обухват

Истраживањем су обухваћени пословни субјекти/правна лица који су према главној дјелатности регистровани да обављају дјелатност трговине (подручје G - КД БиХ 2010) те су у мањој мјери заступљени пословни субјекти који су према главној дјелатности регистровани у другим дјелатностима (индустрија, грађевинарство, угоститељство, итд.), али остварују значајан промет у трговинским дјелатностима. За потребе истраживања кориштена је Класификација дјелатности Босне и Херцеговине - КД БиХ 2010 која је у потпуности усклађена са Европском класификацијом економских дјелатности NACE Rev.2. Цјелокупно подручје Босне и Херцеговине је обухваћено истраживањем. Истраживањем нису обухваћени предузетници.

Узорак

За спровођење истраживања дистрибутивне трговине у БиХ користи се комбиновани метод пуног обухвата и стратификованог случајног узорка. Узорак је подијељен на стратуме према класи финансијског податка (финансијски извјештај за претходну годину) и дјелатности пословног субјекта (области 45, 46 и 47-КД БиХ 2010). Као помоћна стратификациона варијабла користи се број запослених. Изабрани узорак дистрибутивне трговине за 2021. годину репрезентативан је на нивоу Босне и Херцеговине, као и на нивоима Федерације БиХ, Републике Српске и Брчко дистрикта БиХ.

Прикупљање и обрада података

У спровођењу истраживања учествују званичне статистичке институције у БиХ. Основна варијабла посматрања је квартални промет пословног субјекта без ПДВ-а, који је у складу са EU-STS регулативом исказан посебно. Подаци прикупљени од извјештајних јединица, путем обрасца К КПС ТРГ 02, представљају основу за процјену података за укупну популацију. Агрегирање промета на више нивое (област, подручје или специјални агрегати) дјелатности се врши прије компилације индекса.

Компилација индекса

Индекс промета дистрибутивне трговине исказују се у номиналним вриједностима и рачуна се у односу на нову базну (2015) годину, која се примјењује у обрачуна индекса од првог квартала 2018. године. EU уредбом (EU) број 472/2008 прописана је примјена базе 2015 од јануара 2018. у земљама чланицама EU. Индекс промета изражен је у текућим цијенама (није отклоњен утицај промјене цијена).

Сезонско и календарско прилагођавање индекса

Статистичке институције у БиХ уважавајући начин дисеминације података у EU, индексе објављује у сљедећим облицима:

- изворни (неприлагођени) индекси,
- сезонски прилагођени индекси- десезонирани индекси и
- календарски прилагођени индекси

С обзиром да десезонирани и календарски прилагођени индекси имају много већи значај и репрезентативнији су корисницима статистичких података детаљно су приказани у табеларном облику.

Десезонирање подразумијева да су су подаци прилагођени за утицај сезоне и календарске дане. Подаци који се упоређују са подацима из претходног периода се, према препорукама Eurostat-а, презентирају и тумаче у десезонираном облику. Календарско подешавање подразумијева да су подаци прилагођени за утицај календарских и радних дана. Подаци који се пореде са подацима истог периода претходне године се презентирају и тумаче у календарски прилагођеној форми индекса или стопа раста. У случају да наведени календарски ефекти значајно утичу на посматрану временску серију, потребно је исте отклонити. Календарско и сезонско прилагођавање врши се у JDemetra+ апликацији (верзија 2.2.1) методом TRAMO-SEATS на изворним кварталним серијама података те у складу са смјерницама Евростата. Због својства примијењене методе прилагођавања, додавањем нових опсервација могу настати одређене промјене на ранијој серији већ објављених сезонски и календарски прилагођених индекса.

Дисеминација података

Резултати истраживања изражавају се у облику индекса и стопа промјене те се од 2014. године у редовној кварталној динамици публикују у форми саопштења за јавност на веб-страници Агенције за статистику БиХ (www.bhas.gov.ba). Презентација и интерпретација индекса потпуно је усклађена с онима које су прописане ЕУ-STS регулативом што омогућава домаћим и међународним корисницима непосредно поређење индекса промета дистрибутивне трговине БиХ са индексима других земаља.

Ревизија података

Редовна саопштења дистрибутивне трговине објављују се у кварталној динамици и садрже прелиминарне податке. Ревизија података подразумијева да се подаци за претходни квартал (т-1) ревидирају у складу са новим информацијама, те је могуће да се подаци објављени након ревизије разликују од раније објављених, прелиминарних података. У саопштењима је јасно назначено о којим се подацима ради, тако да корисници статистичких података могу правилно да их тумаче. О измјенама података и разлозима корисници ће бити обавјештени на прикладан и транспарентан начин, у редовним кварталним саопштењима и другим публикацијама за јавност као и на веб-страници Агенције за статистику БиХ.

Дефиниције

Промет је укупан фактурисани износ који пословни субјект обрачуна за продате робе или пружене услуге у трговини током референтног периода трећим лицима и одговара њиховој тржишној вриједности. Укључује и трошкове повезане са продајом као што су транспорт, паковање, итд. пренијете на купца, чак и ако су ти износи посебно исказани на фактурама. Порез на додану вриједност (ПДВ) искључен је из промета.

Дистрибутивна трговина укључује све облике трговинских активности, од набавке робе од произвођача до испоруке робе крајњем потрошачу на домаћем тржишту. Она обухвата: трговину на велико за властити рачун, посредовање у трговини на велико, трговину на мало и поправке моторних возила и мотоцикла, те трговину предметима за личну употребу или употребу у домаћинству.

Трговина на велико је активност куповине и препродаје робе индустријским, трговачким, професионалним корисницима и установама и другим пословним субјектима који се баве трговином на велико или на мало. Такођер, укључује и транзитни промет робе (продаја робе која се по налогу продавца директно испоручује купцу без претходног ускладиштења код продавца).

Трговина на мало обухвата активности продаје роба крајњим потрошачима, односно становништву (за личну потрошњу или за употребу у домаћинству).

Скраћенице

ЕУ- Европска унија

EUROSTAT- Статистичка канцеларија Европске уније

ФЗС ФБиХ- Федерални завод за статистику Федерације БиХ

КД БиХ 2010- Класификација дјелатности Босне и Херцеговине 2010

НАСЕ Rev.2- Статистичка класификација економских дјелатности у ЕУ

РЗС РС- Републички завод за статистику Републике Српске

СПР- Статистички пословни регистар

- нема појаве

Публикује Агенција за статистику Босне и Херцеговине, 71000 Сарајево, Зелених беретки 26

Телефон: +387 (33) 911 911 | Телефакс: +387 (33) 220 622

Електронска пошта: bhas@bhas.gov.ba | Интернетска страница: www.bhas.gov.ba

Одговорна лица:

Велимир Јукић, помоћник директора за пословне статистике

Весна Ђужић, директор

Саопштење приредили: Ален Бајрамовић, Мирза Агић

Размислите о очувању животне средине прије штампања документа.